

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 446/2011-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej A, spol. s r. o., B., v mene ktorej koná advokát Mgr. J. H., vo veci namietaného porušenia jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 CoE/71/2010 z 24. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatočného protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 CoE/71/2010 z 24. júna 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmluvy o úvere uzavretej 29. marca 2006 (ďalej len „zmluva“) poskytla fyzickej osobe (dlžníčke) úver v sume 663,88 €, ktorú mala vrátiť v 10 mesačných splátkach.

Keďže dlžníčka neuhradila niekoľko po sebe idúcich splátok, čím sa dostala do omeškania, z podnetu sťažovateľky bolo začaté rozhodcovské konanie pred rozhodcovským súdom zriadeným zriaďovateľom „S., a. s., B.“ a rozhodcovským nálezom z 20. októbra 2010 bol dlžník právoplatne zaviazaný na zaplatenie dlhu.

Dňa 15. marca 2011 podala sťažovateľka návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi a na základe poverení Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) súdny exekútor začal nútený výkon rozhodnutia (exekúciu).

Okresný súd uznesením sp. zn. 4 Er/344/2007 z 3. novembra 2010 exekúciu zastavil. Krajský súd napadnutými uznesením potvrdil prvostupňové uznesenie o zastavení exekúcie ako vecne správne.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu a postupom okresného súdu, ktorý mu predchádzal, boli porušené jej práva „na spravodlivý proces“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva „vyplývajúce z článku 1 Dodatočného protokolu...“.

V ďalšom sťažovateľka interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu a v podstatnom uviedla, že spravodlivosť konania „v súlade s čl. 6 ods. 1

Dohovoru v sebe zahŕňa... princíp rovnosti zbraní a kontradiktórnosti...“. V tejto súvislosti vyčítala všeobecnému súdu, že *„z vlastného podnetu, t. j. bez podnetu exekútora, sťažovateľa alebo povinného, zahájil konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred zahájením tohto konania neposkytol priestor účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k zahájeniu konania o zastavení exekúcie“*, v dôsledku čoho sťažovateľka stratila *„právnú istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným zahájením núteného výkonu práva, tzv. exekúciou“*.

V tejto súvislosti ešte okrem iného uviedla, že *„ďalším porušením... okresným súdom a krajským súdom..., vyplývajúce z odôvodnenia predmetných rozhodnutí, je vykonanie dokazovania... bez znalosti vôle účastníkov konania... V priebehu tohto konania súd nedal priestor na vyjadrenie účastníkom konania k vykonaným dôkazom ani nedal možnosť navrhnúť nové dôkazy v tomto konaní, ktoré by zvrátili jeho rozhodnutie zastaviť exekúciu. Táto skutočnosť je významným porušením povinnosti súdu oboznámiť účastníkov konania o vykonaných dôkazoch a možnosti účastníkov sa k týmto vyjadriť alebo navrhnúť nové dôkazy... samotné vykonanie dokazovania bez vyjadrenia účastníkov môže byť kontradiktórne..., ale súd týmto konaním na zastavenie exekúcie bez návrhu a dokazovania toto právo bez znalosti vôle povinnému odoberie a exekúciu zastaví...“*.

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej práva *„na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu“* napadnutým uznesením krajského súdu, zruší napadnuté uznesenie a vec vráti na ďalšie konanie a prizná jej finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. II. ÚS 98/06, III. ÚS 299/07, III. ÚS 330/2011, III. ÚS 341/2011).

1. K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Krajský súd rozhodol v rámci exekučného konania o odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktorým bola exekúcia zastavená, pričom v nich skúmal prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku).

Z napadnutého uznesenia krajského súdu sp. zn. 19 CoE/71/2010 z 24. júna 2011 vyplýva stotožnenie sa s rozhodnutím prvostupňového exekučného súdu, ktorý zastavil exekučné konanie podľa § 57 ods. 2 a § 58 ods. 1 Exekučného poriadku (súd konal ex offo), pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Exekučný súd stotožňujúc sa s právnym názorom okresného súdu považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný (pretože bol aj toho názoru, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvorenia neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy) a absenciu tejto vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie.

Krajský súd sa navyše tiež stotožnil s názorom okresného súdu, že vydaný rozhodcovský rozsudok nemohol byť ani spôsobilým exekučným titulom, pretože právny vzťah založený medzi sťažovateľkou a povinným na základe zmluvy o úvere bol správne

považovaný prvostupňovým súdom ako vzťah spotrebiteľský, bol v rozpore aj s dobrými mravmi, a toto odôvodnenie považuje ústavný súd za legitímne a správne.

Ústavný súd k tomu poznamenáva, že podľa § 58 ods. 1 Exekučného poriadku exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), podrobne upravuje Exekučný poriadok, ustanovenie okamihu, kedy tak má alebo môže urobiť, nie je explicitne daný. Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Obdobne to tak je aj v prípade nespôsobilosti rozhodcovského rozsudku, ktorý zaväzuje účastníka konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom.

Ústavný súd v tejto súvislosti taktiež poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku z 27. januára 1997 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“.

Ústavný súd po preskúmaní rozhodnutia konštatuje, že krajský súd v danom prípade aplikoval zákony (predovšetkým príslušné ustanovenia Exekučného poriadku, Občianskeho zákonníka a aj zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov) podľa ich obsahu a rozhodoval v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08, III. ÚS 48/2011), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Sťažovateľka namietala tiež porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, čo odôvodnila tým, že postupom exekučných súdov stratila *„právnú istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným začatím núteného výkonu práva, tzv. exekúciou“*.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s uznesením súdu prvého stupňa) konštatuje, že z ich odôvodnenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že nimi došlo k zásahu do práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Všeobecné súdy správne aplikovali všetky zákony a právne predpisy podľa ich obsahu a rozhodovali aj v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a právom sťažovateľky podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a preto je sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2011